

Спеціалізованій вченій раді Д 26.059.04
Національного транспортного університету

ВІДГУК

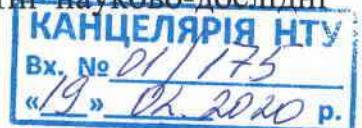
офіційного опонента – доктора економічних наук, професора
ЯНОВСЬКОЇ ВІКТОРІЇ ПЕТРІВНИ
на дисертаційну роботу **Малахової Юлії Анатоліївни** на тему:
«Управління інвестиційною активністю автотранспортних підприємств в контексті корпоративного податкового менеджменту», яка представлена до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

1. Актуальність теми дисертації.

Перманентна зміна зовнішнього середовища, прискорення інтеграційних процесів, трансформація ринків і бізнес-моделей, посилення конкуренції вимагають від підприємств постійного розвитку. За таких умов виникає об'єктивна необхідність активізації інвестиційної діяльності. Інвестування власних і запозичених фінансових ресурсів у власний розвиток забезпечують підприємству фінансову стійкість, конкурентоспроможність та збільшення вартості.

Безперечним є вплив на інвестиційну активність податків. В першу чергу, це обумовлено тим, що податки можуть бути частиною власних джерел фінансування інвестиційних витрат підприємств. Можливість застосування податкових пільг, інвестиційного податкового кредиту стимулюють інвестиційні процеси на підприємствах. В таких умовах активізація інвестиційної діяльності з врахуванням рівня оподаткування стають для підприємств однією з головних потреб.

Враховуючи наведене, можна стверджувати, що дисертаційна робота Малахової Ю. А., в якій обґрунтовані методичні та практичні положення управління інвестиційною активністю підприємств автомобільного транспорту є актуальною. Тематика дисертації тісно пов'язана з сучасними науково-прикладними проблемами та доповнює конкретні науково-дослідні

розробки, що стосуються управління інвестиційною активністю вантажних автотранспортних підприємств з врахуванням впливу на них діючої в державі системи оподаткування.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Актуальність теми підтверджується також і тим, що дисертаційна робота виконана у відповідності з планом науково-дослідних робіт і тематики кафедри менеджменту факультету менеджменту, логістики та туризму Національного транспортного університету за темами: «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств автотранспорту» (номер державної реєстрації 011611002122), в межах якої дисертантом визначено загальні підходи планування інвестиційно-інноваційного розвитку підприємств з урахуванням податкового навантаження; «Сучасні проблеми маркетингу на автомобільному транспорті» (номер державної реєстрації 0118Ш01018), де автором досліджено потреби автотранспортних підприємств України в інвестиційному маркетингу; «Оцінка інвестиційної активності підприємств вантажного автомобільного транспорту» (номер державної реєстрації 011811001086), в межах якої обґрунтовано методичні засади оцінювання інвестиційної активності підприємств.

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та результатів дисертації.

Теоретико-методичні положення, практичні висновки і рекомендації дисертації обґрунтовані та достовірні. Це підтверджується використанням широкої інформаційної бази за темою дисертації, у тому числі офіційних статистичних даних, нормативно-правових актів з питань інвестування, фінансового забезпечення розвитку автотранспортних підприємств, оподаткування, дані фінансової та податкової звітності вантажних автотранспортних підприємств, ресурсів мережі Інтернет і результатів власних досліджень автора. Дисертація базується на ґрунтовному аналізі 205 наукових джерел, серед яких багато джерел є англомовними.

Дисертантом коректно визначено мету, об'єкт та предмет дослідження. Перелік поставлених завдань розкриває мету, а їх вирішення поглилює

теоретичні напрацювання. Розроблені методичні і практичні рекомендації є логічними складовими системи управління інвестиційною активністю автотранспортних підприємств в контексті корпоративного податкового менеджменту та у сукупності вирішують важливе завдання **підвищення інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання.**

Обрано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: абстрагування, аналізу і синтезу, індукції та дедукції, системний підхід, порівняльний та статистичний аналіз, дискримінантний аналіз, кореляційний та регресійний аналіз, статистичне спостереження й експертні оцінки, графічний.

Достовірність та науково-практична цінність отриманих результатів підтверджується їх апробацією на 8 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, 10 публікаціями у фахових виданнях та виданнях, внесених до міжнародних науково-метричних баз, з яких половина - 5 публікацій є одноосібними, впровадженням результатів дослідження у навчальний процес закладу вищої освіти та діяльність підприємств, що здійснюють вантажні автоперевезення.

Структурі та змісту дисертації притаманна логічна послідовність розкриття висунутої автором наукової мети. Розділи дослідження взаємопов'язані. Теоретико-концептуальні засади в сукупності з методичним інструментарієм, формують надійну наукову платформу для проведення структурованого аналізу. Варто підкреслити узгодженість мети та завдань дослідження із предметом, об'єктом та отриманими висновками.

Дисертація написана діловою українською мовою та характеризується сучасним стилем подачі матеріалу.

Зміст дисертації відповідає спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Зокрема п. 12 «Інвестиційна й інноваційна діяльність підприємства» та п. 19 «Контролювання, моніторинг і діагностика діяльності підприємств» Паспорту спеціальності 08.00.04.

У дисертаційній роботі Малахової Ю. А. сформульовано та обґрунтовано низку положень, висновків та рекомендацій, які відзначаються науковою новизною та мають практичну спрямованість щодо управління інвестиційною активністю автотранспортних підприємств з урахуванням рівня податкового навантаження.

За сукупністю та рівнем викладення наукових положень дисертаційну роботу Малахової Юлії Анатоліївни можна оцінити як закінчене дослідження з вагомими науковими результатами, які є достатньо обґрунтованими та достовірними.

До основних положень, які визначають новизну дисертаційної роботи, належать:

- науково-методичний підхід до оцінювання можливостей фінансування інвестиційних витрат підприємств в контексті корпоративного податкового менеджменту, що дозволяє оцінити використання інвестиційних можливостей вантажного автотранспортного підприємства за існуючої системи оподаткування (с. 147);
- система часткових показників інвестиційної активності підприємств, які, дозволяють надати обґрунтовану характеристику поточного та перспективного стану, а також оцінити динаміку та рівень інвестиційної активності підприємств і діагностувати фінансові можливості його підвищення (с. 79-90);
- науково-методичний підхід до комплексної оцінки рівня інвестиційної активності підприємства, що базується на багатофакторній дискримінантній функції та передбачає шкалу кількісних оцінок низького, середнього і високого рівня інвестиційної активності підприємств (с. 98, с. 100);
- науково-методичний підхід щодо інтегральної оцінки податкового навантаження вантажних автотранспортних підприємств, яка визначається як співвідношення між сумою податків, зборів і обов'язкових платежів та валового фінансового результату (за умови прибуткової діяльності) або чистого доходу (якщо діяльність є збитковою). Даний показник дозволяє оцінити рівень організації податкового менеджменту на підприємстві (с. 140);
- трактування дефініції «інвестиційна активність підприємства» як узагальнюючої характеристики стану інвестиційної діяльності, що визначається її обсягами та ефективністю в межах наявного фінансового потенціалу господарюючого суб'єкту та дозволяє теоретично обґрунтувати науково-практичні аспекти інвестиційної активності підприємств у сучасній науці (с. 19);

- визначення дефініції «корпоративний податковий менеджмент» як процесу управління адаптацією підприємства до діючої системи оподаткування з метою забезпечення його сталого розвитку, що дозволило обґрунтувати вплив корпоративного податкового менеджменту в умовах діючої системи оподаткування на ідентифікацію та реалізацію можливостей інвестиційної активності підприємства (с. 50);
- науково-методичні положення щодо класифікації зовнішніх та внутрішніх чинників з точки зору їх стримуючого та стимулюючого впливу на інвестиційну активність підприємств, застосування запропонованої класифікації та методу експертних оцінок дозволило виділити економічні кризи, стан кредитно-банківської системи та діючу систему оподаткування як найбільший впливові чинники інвестиційної активності підприємств (с. 32);
- концептуальна модель корпоративного податкового менеджменту, що базується на загальних та спеціальних принципах управління і передбачає утворення двох рівнів: оперативного, метою якого є мінімізація податкових витрат, та стратегічного, який спрямовано на оптимізацію податкового навантаження, що створює передумови для визначення засобів зростання можливостей фінансування інвестиційних витрат підприємств та удосконалення загальної системи управління підприємством (с. 120).

4. Оцінка змісту дисертації та її завершеності

Дисертаційна робота викладена діловою українською мовою. Сукупність використаних академічних мовних конструкцій забезпечує науковий стиль дисертації.

Дисертаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 225 сторінок друкованого тексту, з них 160 сторінок - основний текст роботи. Матеріали дисертації містять 27 рисунків (з них 2 на окремих сторінках) і 28 таблиць (з них 2 на окремих сторінках), що полегшує сприйняття результатів дослідження.

Оформлення відповідає чинним вимогам

Зміст розкриває тему дисертації, відображає послідовність досягнення мети та вирішення завдань дослідження.

Структура роботи логічна, викладення матеріалу послідовне, висновки і рекомендації ґрунтуються на результатах авторських досліджень.

Представлена робота є цілісною та завершеною.

5. Повнота викладу основних результатів дисертації в опублікованих працях

За результатами дослідження опубліковано 18 наукових праць загальним обсягом 5,14 д. а., з яких 9 статей у наукових фахових виданнях та одна стаття - в іноземному періодичному виданні; 8-у матеріалах наукових конференцій. З загальної кількості наукових праць 12 - належать особисто автору. Крім цього, фахові публікації дисерантки мають широку географію (м. Дніпропетровськ, м. Київ, м. Львів, м. Одеса, м. Харків, м. Херсон, м. Чернігів).

Публікації та автoreферат в повній мірі відображають зміст дисертаційної роботи. Аналіз публікацій автора дозволяє зробити висновок про повноту викладу основних наукових положень її дисертаційного дослідження у науковій літературі. Кількість публікацій є достатньою для висвітлення результатів дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

6. Відповідність змісту автoreферату основним положенням дисертації

Автoreферат розкриває основні положення проведеного дослідження, отримані наукові результати, висновки та пропозиції. Структура, зміст, основні положення, результати і зміст автoreферату та дисертації Малахової Юлії Анатоліївни ідентичні. За обсягом, структурою та оформленням автoreферат відповідає існуючим вимогам МОН України.

7. Практичне значення одержаних результатів

Отримані в процесі дисертаційного дослідження наукові результати мають практичну цінність та заслуговують на використання при управлінні інвестиційною активністю вітчизняних автотранспортних підприємств.

Окремі положення дисертаційного дослідження вже знайшли практичне застосування у діяльності вантажних автотранспортних підприємств, що підтверджується відповідними документами, які представлено у дисертаційній роботі. Зокрема, в діяльності ТОВ «Укртрансторг» при розробці інвестиційної програми підприємства, ПАТ «АТП-13058» при визначенні економічних обмежень розвитку підприємства та впливу на них податкового навантаження.

Теоретичні та практичні результати дисертаційної роботи впроваджено в навчальний процес Національного транспортного університету при підготовці та викладанні дисциплін «Фінансовий менеджмент», «Інвестиційний менеджмент», «Управління інформаційними потоками та управлінський облік», «Прийняття управлінських рішень», використовуються в процесі дипломного і курсового проектування.

8. Зауваження до дисертаційної роботи, недоліки та дискусійні положення

Визнаючи в цілому достатній науковий рівень дисертації Малахової Юлії Анатоліївни, слід відмітити окремі дискусійні положення та зауваження як такі, що можуть стати предметом подальших наукових досліджень і потребує пояснень у процесі захисту дисертації:

1. Було б доцільно деталізувати та конкретизувати питання, що ставляться експертам під час експертного аналізу (34-42 с.), як мінімум в насідок того, що виділені здобувачем чинники, які впливають на інвестиційну активність підприємства, поділено на чинники зовнішнього та внутрішнього середовища (29-31 с.) та на чинники, що стримують та стимулюють інвестиційну активність (31-32 с.). До того ж саме чинникам внутрішнього середовища, як таким, що залежать від зусиль менеджменту організацій, та чинникам з точки зору їх стримуючого та стимулюючого впливу на інвестиційну активність підприємства слід було б приділити найбільшу увагу.

2. Виходячи з предмету дисертаційного дослідження, діагностичний аналіз інвестиційної активності вантажних автотранспортних підприємств, представлений у п. 2.3 другого розділу, було б логічно доповнити матеріалами оцінювання показників діяльності, які потім (у третьому розділі) використовуються при розрахунку податкового навантаження. Або результати такого роду узагальнені навести на початку третього розділу.

3. Пояснення познак, які входять до складу наведених формул, необхідно було подати з одиницями виміру відповідних величин.

4. Автору слід було розкрити та прояснити економічний зміст ключових показників, що пропонуються або уточнюються та мають вагоме значення в частині формування наукових здобутків.

5. Для визначення можливостей фінансування та оцінки інвестиційної активності підприємства залежно від рівня податкового навантаження розроблено відповідний алгоритм, який представлено на рис. 3.4 (с. 147). Потребує пояснень логіка автора щодо переходу до позиції «10. Розробка інвестиційної програми з урахуванням власних коштів» від позиції «8» у випадку, коли значення інтегрального коефіцієнта податкового навантаження певного i-го планового періоду є меншим за граничне значення. Чому пропонується обмежувати інвестиційну програму лише власними джерелами інвестування? Чому залишати поза увагою можливість залучення коштів, навіть у випадку виконання цієї умови, якщо показники ефективності конкретних інвестиційних проектів будуть мати досить великі значення.

6. Досліджуючи різні аспекти управління інвестиційною активністю підприємства в контексті корпоративного податкового менеджменту, автору дисертації слід було додатково також зупинитися характеристиці змін у рівні податкового навантаження залежно від рівня інвестиційної активності автотранспортних підприємств.

Проте зазначені дискусійні положення та зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку даної дисертаційної роботи.

9. Загальна оцінка дисертації, її відповідності існуючим вимогам та висновки.

Дисертаційна робота Малахової Ю. А. «Управління інвестиційною активністю автотранспортних підприємств в контексті корпоративного податкового менеджменту», є цілком завершеним, оригінальним, самостійним науковим дослідженням, що висвітлює актуальну тему і має вагоме теоретичне та практичне значення.

Отримані результати та висновки достатньою мірою обґрутовані, містять наукову новизну, мають теоретичну та практичну цінність.

Опубліковано достатню кількість праць.

Дисертація за своєю структурою, обсягом та оформленням відповідає вимогам МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук.

Зміст автореферату і дисертації відповідає паспорту спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами» (за видами економічної діяльності).

Отримані результати дослідження та висновки є вирішенням важливого наукового завдання щодо поглиблення теоретико-методичних положень та формування рекомендацій щодо управління інвестиційною активністю автотранспортних підприємств в контексті корпоративного податкового менеджменту.

Таким чином, дисертаційна робота «Управління інвестиційною активністю автотранспортних підприємств в контексті корпоративного податкового менеджменту» за змістом, оформленням, науковою новизною, теоретичною цінністю та практичним значенням відповідає вимогам пунктів 9, 11, 12, 13, 14 Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів» з відповідними змінами та доповненнями, а її автор - Малахова Юлія Анатоліївна - заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 - економіка та управління підприємства (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки,
маркетингу та бізнес-адміністрування
Державний університет
інфраструктури та технологій

В. П. Яновська

Підпис В. П. Яновської засвідчує

Проректор з науково-педагогічної роботи
Державний університет
інфраструктури та технологій

Ю. П. Дудник